

SLOVENSKI UČITELJ

1913

VERI

OMIKI

UŽGOJI

GLASILO SLOVENSKIH KRŠČANSKIH
UČITELJSKIH
IN KATEHETSkih DRUŠTEV

ŠTEV. 2.

LETNIK XIV.

TISKARNA KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

Vsebina:

	Stran
Kako je ravnati v ljudski šoli z jecljavci. (Iv. Štrukelj)	25
Pouk malih o sv. maši. (Ign. Zaplotnik)	28
Kmetijstvo in ljudska šola. (Fr. T.)	30
Evharistična vzgoja. (A. Čadež)	31
Družba sv. Mohorja in molitvenik. (Iv. Brezavšček)	35
Katehetski vestnik	36
Učiteljski vestnik	41
Vzgoja	44
Raznoterosti	45
Slovstvo in glasba	47
Razpis učiteljskih služb. (Na ovitku.)	

„Slovenski Učitelj“ izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 krone. (Naročnina in članarina za „Slovensko zvezo“ 5 kron; naročniki-člani „Društva slovenskih katehetov“ plačajo tudi 5 kron.) Spisi in dopisi se pošiljajo uredništvu do 4. vsakega meseca. Reklamacije, naročnino, dopise sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: A. Čadež, katehet v Ljubljani; Fr. Jaklič, nadučitelj, drž. in dež. poslanec.
Natisnila Katoliška tiskarna. — Oblastem odgovoren Ivan Rakovec.

SLOVENSKI UČITELJ

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih
===== in katehetskih društev. =====

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slov. katehetov“.

Letnik XIV.

V Ljubljani, 15. februarja 1913.

Štev. 2.

Iv. Štrukelj:

Kako je ravnati v ljudski šoli z jecljavci.

Preden moremo o jecljanju in o jecljavih učencih razpravljati, je potrebno, da vemo, kaj je pravzaprav jecljanje. Da se o tem poučimo, moramo govor jecljavcev opazovati, za kar ima vsakdo priliko ali v šoli, ali pa tudi v življenju izven šole. Kako govori jecljavec? So jecljavci, ki ne morejo začeti s prvo besedo v stavku; večkrat se jim ustavi sredi stavka, ali celo med besedo, ker ne morejo takoj obvladati kakega zloga, zlasti, ako se zlog pričenja s kakim soglasnikom. Nekateri jecljajo: D. d. d. d. — doljenja vas, drugi pa D—— doljenja vas. Pri tem opazujemo, kako nekateri jecljavci pomežikujejo, z glavo otresajo, »obrazе režejo«, kratko navzdol roko zmikajo, stopicajo z nogo itd. Vsi ti pojavi so patološke npravi, so posledice bolezni. Jecljanje je tedaj neka vrsta živčne bolezni, ki ima svoj sedež v možganih. Kaže se pa kot jezikovna hiba in kot dihalna hiba, ki jo povzročajo krči govornih in dihalnih organov. Ako spravijo krči mišičevje govornih organov v tresenje, tedaj se jecljanje javlja s tem, da se konzont hitro in večkrat ponavlja; ako pa krči drže, tedaj jecljavec ne more čez konzont, molči toliko časa, dokler nadležne ovire ne pre-maga z energijo. Nesamovoljno gibanje dihalnih organov pa zopet pro-vzroča nepravilno dihanje, ki je odvisno od kontrakcije (delovanja) prsne prepone in so vdih ali izdih globoki, plitvi, vedno pa se vrši sunkoma, kar povzroča motenje govorice, oziroma jecljavo govorjenje.

Kje je iskati prvotnih virov tem boleznim pojavom? Večinoma smatrajo veččaki nervoznost kot glavni vzrok jecljavosti in moteče govorice. Nervoznost sama pa je zopet posledica mnogovrstnih bolezni, kakor ošpic, škrlatinke, davice, influence, padavice, povzročajo jo pa tudi mučne sanje in uživanje alkoholnih pijač; mnogokrat je seveda tudi podedovana. Dandanes ni bolj razširjene bolezni, kot je nervoznost in skoraj po pravici se imenuje sedanja doba: doba nervoznosti. Z nervoznostjo pa se širi tudi jecljanje. Kakor že omenjeno, ima kaj veliko vlogo pri jecljanju tudi alkoholizem, če so starši alkoholiki, ali pa če se otrokom daje alkohol v večji množini.

Mnogokrat se pojavi jecljanje tudi vsled strahu, o čemer smo se kot učitelji pač lahko že prepričali. V mnogih slučajih nastopi jecljanje vsled kake nesreče, vsled padca z voza, z železnice itd. Dogodi se celo, da starši dolže učitelja, češ, da je tepel otroka po hrbtu ali po glavi in da zato jeclja. No, izključeno ni, da bi se kaj takega ne pripetilo, kajti udarci po glavi ali po hrbtu motijo delovanje možgan in obenem provzročajo močno vznemirjenje, strah, jezo, kar vse pospešuje jecljanje. Pa, kakor sem že omenjal, se jecljanje tudi podeduje. Neki Denhardt je dognal, da se podeduje celo v 77%, kar je po mnenju drugih pač nekoliko previsoko vzeto.

Precejšno krivdo pri jecljanju ima včasih tudi velika nadarjenost in pa temperament. Nadarjeni ljudje zelo hitro mislijo. Preden izgovore nekaj besed, že mislijo na druge, govor hočejo pospešiti, pa govorni organi ne zmorejo vsega naenkrat; to jih razburi, pa nastopi jecljanje z vsemi drugimi sekundarnimi pojavi.

Kar se tiče temperamenta, moramo omenjati, da so jecljavci kaj podvrženi kolerični bolezni. Mirni, flegmatični ljudje niso skoraj nikdar jecljavci. Značilno je tudi, da s starostjo jecljanje pojenja.

Dalje je dokazano, da jecljajo moški bolj, kakor ženske. Zanimivo je, da v dobropoljskem okraju jeclja po poročilih posameznih šol. vodstev 45 dečkov in le 15 deklic! Nehote se vprašamo: Kako to? Pravijo, da pride od tega, ker je mišičje moških močnejše in zato neokretnejše in nima tiste gibčnosti in prožnosti, kot pri ženski.

Pozabiti tudi ne smemo, da se večkrat pojavi pri tem ali onem prevelik »jezičec«, ki tudi moti govorjenje.

Jecljanja pa se človek tudi naleze, kar sem tudi že enkrat omenjal; godi se podobno kot n. pr. pri zehanju. Drugim se jecljanje z vsemi pojavi zdi smešno, zato jecljavega človeka radi oponašajo; ako to večkrat ponavljajo (in je jecljavec v družini), postanejo sami jecljavci. Odtod čuden pojav, da se včasih v šoli jecljavci pomnože, namesto, da bi se njih število zmanjšalo. Pa tudi jecljavec navadno v šolski dobi mnogo bolj jeclja, nego je v predšolski dobi. Marsikateri učenec se zave jecljanja šele v šoli, ko mora med pozornostjo učencev in učitelja odgovarjati. Največkrat se boji odgovoriti, ker se boji osmešiti. In če učitelj ali učiteljica ne razume učenčevega položaja, misli, da ne zna ali da se mu ne ljubi ter ne ravna pravilno z ubogim učencem. Ako bi pa v takem slučaju nastopil celo sirovo, bi ubil v učencu veselje do pouka in jecljanje le pospešil.

Jecljavec je bolnik in z njim bi se moralo ravnati kot z bolnikom. Žal, da se ljudje še ne zavedajo, koliko krivico delajo jecljavcem z nepriernim ravnanjem ali celo s smešenjem. Ubogi revež je radi svoje bolezni večkrat zmerjan, osmešen in celo tepen. Zamislimo se v duševni položaj takega siromaka!! Tovariši! Tu nas čaka zopet hvaležno de'lo in prijetna dolžnost, da posredujemo, učimo, da lajšamo neprijetnosti, ki jih jecljavci dostikrat po nedolžnem trpe; poučimo starše in vplivajmo na učence, da jecljavcev ne bodo oponašali, pa tudi ne dražili.

Inačice jecljanja.

Z jecljanjem so dostikrat združene še razne druge govorne nepopolnosti; omenjam netočno izgovarjavo posameznih konzonantov. Tako n. pr. marsikateri jecljavec ni v stanu prodreti z glasom »k«. Namesto Karel pravi — Tarel. Črke p, k, t, izgovarja kot b, d, g. N. pr. bodem — podem, berem — perem, konj — tonj. Za g rabi d: gospod — dospod; včasih izgovarja namesto g tudi k: breg — brek, Bog — Bok; namesto r — l: Ribnica — Libnica. Namesto š se sliši s. N. pr. Naš — nas; vaš — vas. Namesto č se sliši c: močan — mocan itd.

Da se take napake odpravijo, je treba spraviti govorne organe (jezik, ustnice) v pravilno lego. To se lahko doseže s pomočjo učiteljevo in s pomočjo slik; uporabljajo se pa tudi razna preprosta orodja, ki se z njimi zlasti jezik pravilno uravna. Učenci s t e m i n a p a k a m i morajo imeti tudi ogledalo, da se morejo kontrolirati tudi sami; zraven pa se morajo vaditi seveda v mnogovrstnih govornih poizkušnjah s posameznimi konzonanti, v zlogih, kakor tudi v celih besedah.

V a j a z a č r k o »k«. Učenec naj izgovarja s kolikormožno odprtimi ustnicami in pa tudi hitro t, t, t, t, t; zraven pa se mora jezik s prstom ali s kako drugo rečjo za spodnjimi zobmi potisniti navzdol. Tako nastane črka k.

Z a č r k o »r« priporočajo take-le vaje: dr, dra, dro, dre in kratke besede, ki imajo črko »r«, kakor d r e v o, dražo, pero itd. — Že po teh dveh zgledih je tedaj jasno, da bi moral učitelj vedeti, kako nastane posamezni glas, kakšno lego morajo imeti govorni organi; poznati bi moral fonetiko, kar bi bilo zelo velikega pomena za pouk in za lepo, čisto izgovarjavo.

Toliko o tem. Pridem do vprašanja: Kako odpravljati jecljavost?

a) P r e v e n t i v n o.

Lažje se je bolezni obvarovati, nego pa že dobljeno bolezen odpraviti. Otroka naj tedaj roditelji že izmladega navajajo, da govori glasovno čisto. To se doseže s tem, če starši in vsi, ki imajo z njim opraviti, sami jasno in čisto govore. Nevešče starše pa naj o tem poučuje učiteljstvo na skupnih sestankih, — ali kadarkoli pride učitelj v dotiko z njimi. Nikoli pa bi se ne smeli otroci izročiti v varstvo jecljavkam, ker se otroci kaj radi nalezejo te slabosti. Že Kvintilijan je svaril, da naj se otrok ne izroča pestunjam, ki slabo govore. Težavneje pa je, ako jeclja kdo izmed družinskih članov: ali pa celo oče in mati. V takem slučaju bi še najbolj kazalo, da se odtegne otrok domačemu vplivu in se za par let izroči kam drugam, kjer pravilno govore. Dalje bi se otroci, ki so dovezetni za jecljanje, ne smeli igrati in pečati z jecljavimi tovariši. Vsak otrok, ki prehitro in nerazločno govori, je v nevarnosti, da postane jecljavec. Od takega je treba energično zahtevati, da govori počasi, čisto in jasno. Hudo pa je, ako

je morebiti učitelj sam jecljavec. Takemu ne kaže drugega, kot da postane drugi Demosten, sicer ni za šolo.

Mladini naj bi starši in učitelji večkrat pripovedovali razne zanimive pravljice in povesti. Otroci vmes radi kaj vprašujejo; odgovarjajmo jim počasi, glasno in v celih stavkih. Enako naj bi nam odgovarjali otroci in učenci. Pozorni moramo biti na nadarjene, živahne otroke, ki hočejo, še preden so končali prvi stavek, nadaljevati in začeti z novim stavkom. Take moramo imeti vedno takorekoč na vojkah!

Prav zelo nevarno je za jecljanje, ako so dihalni organi (pljuča, sapnik, prsna mrena itd.) slabotni. Skrbeti je tedaj za to, da se taki otroci kolikormožno utrde. Gibljejo naj se v svežem zraku, izprehajajo naj se po gozdih in livadah, kjer naj pojo, vpijejo in skačejo. Mišičevje dihalnih organov se okrepi, doseže se počasno, mirno dihanje, ki uravnava pravilno govorjenje. (Dalje.)

lgn. Zaplotnik:

Pouk malih o sv. maši.*

Kako važno je, da otroke zgodaj pripravimo za koristno udeležbo pri sv. maši, tega ni potreba še posebej dokazovati. V sledeči katehezi, ki je namenjena za otroke prvega in drugega šolskega leta, se omenja deloma tudi vedenje pri sv. maši. Splošno o vedenju v cerkvi je treba pa že poprej govoriti; pravitko o tem, kako prihajati ali odhajati iz cerkve, kako se pokropiti, kako poklekovati i. dr.

Otroci prvega leta naj se pouče vsaj o povzdigovanju in o sv. obhajilu, čeprav jim imen za ta dva dela še ni treba znati. Stojim namreč na stališču, da naj poznajo otroci povzdigovanje in sv. obhajilo prej, kot darovanje. Tudi v drugem razredu bom prej govoril o teh dveh delih, potem šele o darovanju in evangeliju. Označene vrste se držim vsled tega, ker je v povzdigovanju in sv. obhajilu obseženo to, kar je Jezus storil pri zadnji večerji in je bistveno, dočim je darovanje le integralen del sv. maše, evangelija pa nekateri niti za poglavitni del ne štejejo.

V drugem razredu naj se otroci nauče, da bodo poznali vse štiri poglavitne dele, da bodo vedeli, kaj jim je tedaj storiti, kaj zraven misliti in kaj moliti.

Prvo šolsko leto.

Suponiram, da otroci že vedo, da je Jezus pri zadnji večerji postavil zakrament sv. Reš. Telesa, in da je apostole obhajal. Zato bi začel takole:

Zadnjič sem vam pripovedoval, kako je Jezus pri zadnji večerji kruh izpremenil v svoje sveto telo in vino v svojo sveto kri. Slišali ste tudi, da je Jezus svoje telo dal apostolom, da so ga zaužili, in svojo kri, da so jo pili. Blaženi trenutki! Kako srečni so bili apostoli! Obhajal jih je Kristus sam.

* Referat pri katehetskem sestanku v Ljubljani dne 2. okt. 1912.

Jezus pa je hotel, naj bi še drugi ljudje bili tako srečni, da bi mogli prejeti njegovo telo in kri. Zato je tisti večer dal apostolom pravico, oblast, kruh in vino izpreminjati v njegovo telo in kri in naročil jim je, naj obhajajo ljudi, ko on odide k svojemu Očetu. Rekel je apostolom: »To delajte v moj spomin!« To delajte, kar sem jaz nocoj naredil; jaz sem rekel nad kruhom: »To je moje telo« in sem ga izpremenil v svoje telo, in nad vinom sem rekel: »To je moja kri« in sem ga izpremenil v svojo kri. Potem sem dal svoje telo vam, da ste ga zaužili, in svojo kri, da ste jo pili. Vi ste moje telo in mojo kri zaužili. — Tako zanaprej delajte vi!

Apostoli so po Jezusovem vnebohodu res tako delali. Zbirali so pobožne ljudi, so kruh in vino izpreminjali in ljudi obhajali.

Oblast pa, ki so jo imeli, kruh in vino izpreminjati, so dali tudi škofom in mašnikom. Ti so jo zopet dali drugim škofom in mašnikom. In tako imajo še dandanes škofje in mašniki pravico, oblast, tisto moč, da lahko kruh in vino izpreminjajo. In škofje in mašniki to res delajo pri sveti maši; pa ne pri celi, ne ves čas, ampak le na sredi svete maše.

Glejte, ko pride mašnik do srede sv. maše, tedaj vzame v roke kruh in se nasloni na oltar.

Toda ali pa ima mašnik na oltarju kak kruh? O ima ga in že ste ga videli. Bel je, okroglo odrezan, pa prav droben. Glejte, tak le je. (Otrokom pokaže katehet hostijo.) Mi mu navadno rečemo hostija. Torej tak le kruh vzame mašnik v roke ter govori in stori prav isto, kar je Jezus storil pri zadnji večerji. Ko izgovori besede: »To je moje telo,« se kruh spremeni — kakor pri zadnji večerji — v Jezusovo telo. Zdaj ima mašnik v rokah že Jezusovo telo, ki se pa še zmerom vidi kot bel, okrogel kruh. Temu zdaj ne rečemo več hostija, ampak sveta hostija.

O, kako vesel je ta trenutek, ko pride Jezus iz nebes v sveto hostijo. Kakor je Marija povila Jezusa v betlehemske hlevcu v plenice, tako je tukaj povit, skrit v sv. hostiji. Mašnik poklekne in takoj nato sv. hostijo povzdigne, da jo ljudje lahko vidijo. Vsi ljudje po cerkvi takrat kleče Jezusa molijo. Tudi ti ga moli in tako-le naredi. Ko mašnik sv. hostijo vzdigne, poglej vanjo, naredi križ (latinski) in moli; Jezus, verujem v te; Jezus, upam v te; Jezus, ljubim te nad vse. Nato zopet lahko narediš križ.

Potem prime mašnik kelih, v katerem je vino, govori in stori isto, kar Jezus pri zadnji večerji ter pravi: To je moja kri. Vino se spremeni v Jezusovo kri; mašnik pa poklekne in potem kelih nekoliko povzdigne kvišku. Tedaj poglej na kelih (naredi križ) in moli: Jezus, tebi živim; Jezus, tebi umrjem; Jezus, tvoj sem živ in mrtev. Končno se spet prekrizaj.

Po tem najsv. delu sv. maše mašnik dalj časa moli; preden je konec sv. maše, pa sv. hostijo razlomi, si jo položi na jezik in jo zaužije. Pravtako iz keliha zaužije Jezusovo kri. Mi pravimo, mašnik sam sebe obhaja.

Včasih pa pridejo potem k oltarju tudi ljudje, ki bi radi bili obhajani. Tam pri tisti ograji pokleknejo. Mašnik gre k njim in položi vsakemu na jezik malo sv. hostijo; mi pravimo, obhajali so jih. Kajne, kako so srečni

ti ljudje! Prav tisti Jezus, ki je naredil nebo in zemljo, je v njih duši in dal jim bo, kar ga bodo pobožno prosili.

Vi sedaj k sv. obhajilu še ne smete, a kadar boste videli druge, kako bodo obhajani, naj vsakdo prosi: Daj mi, ljubi Jezus, da bom smel tudi jaz kmalu k sv. obhajilu! Do tedaj pa bom lepo živel, da boš tem rajši prišel k meni.

Ves drugi čas med sv. mašo pa glej pobožno na oltar in pazi, kaj dela mašnik. Lahko pa tudi moliš rožnivenec tako, da moliš očenaš, deset češčenamarij, čast bodi Očetu, pa spet očenaš itd. (Dalje.)

Fr. T.

Kmetijstvo in ljudska šola.

O tem predmetu se je že veliko pisalo in tudi naš list se je s tem vprašanjem že večkrat pečal, vendar se zdi, da ne bo odveč, če se zopet povrnemo k temu predmetu, in sicer na podlagi nekega članka, ki ga je spisal poznavatelj francoske ljudske šole dr. Labat v uglednem časopisu »Revue de deux mondes«.

Dr. Labat najprej poudarja, da je ljudska šola (na Francoskem namreč) v moralnem oziru za nič. Kakor znano imajo na Francoskem državno brezversko šolo. Brez verstvenega pouka pa ni možna prava in uspešna vzgoja za pošteno življenje. Brezverstveni šoli je torej pripisovati, da je v Franciji precejšen del kmetiškega ljudstva pokvarjen, to se zlasti kaže v vednobolj pojemajočem številu potomstva. Kmet pa, ki nima otrok, ali vsaj premalo, nima zadosti domačih delovnih moči ter mora za drago plačilo najemati dninarje in posle, radi tega mu posestvo ne donša toliko, kot bi mu moglo. Kmetija se mu ne izplača. Posledica je, da se kmetiško ljudstvo z rodne zemlje izseljuje v mesta.

Nadalje, pravi Labat, se zmerom bolj množi število onih kmetiških sinov, ki nimajo več veselja do kmetiškega dela, ampak so rajši cestarji, vratarji, pismonoše in sluge. Vleče in mika jih gosposka suknja, življenje v mestih, kjer so najslabša tla za razvoj družinskih čednosti. Ljudje hočejo le uživati in izgube tako zmisel za požrtvovalnost.

Glavno krivdo na vseh teh pojavih pripisuje Labat ljudski šoli. V ljudski šoli se slikajo (po mnenju Labatovem) kmetiškemu otroku večinoma le stvari, ki jih nikoli ni videl, nikoli nič o njih slišal. Pri zemljepisju se mu v najlepših barvah slikajo tuje dežele in mikavnosti velikih mest. Ob raznih prilikah se opisujejo in hvalijo kmetijstvu tuji poklici itd. Otrok jame misliti, da na kmetiškem domu nobena stvar ni nič vredna, da je povsod drugod lepše in boljše, in se mu zdi vredno pozeleti le to, kar nuja človeku mesto in mestno življenje.

Pri zgodovinskem pouku čuje tako malo o dogodkih iz domače dežele, iz domačega kraja, o veselju in žalosti svojih dedov, marveč o bitkah

in zgodbah od drugih. O pomenu in važnosti svojega stanu ne sliši ničesar ali pa le redkokdaj kako mrvo.

Ugovarja se, da obstojajo kmetijske strokovne šole. Toda te so le za sinove boljših kmetov, za malega kmeta pa so majhne koristi, kakor uči izkustvo. Tak »strokovno izobražen« kmetiški sin se sramuje iti za plugom, ker se mu domače gospodarske razmere zde preuborne, da bi se z njimi pečal in pokazal na njih svojo spretnost. Taki kmetje gredo ali za upravitelje, ali pa si uprav ti zbero nekmetijske poklice v mestu, ali pa ostanejo pri vojakih. (Ali ni deloma tudi pri nas tako? Op. ured.) Na domu se ukvarjajo s kmetijstvom navadno manj nadarjeni fantje, ki so v šoli slabo napredovali.

Kar se tiče učiteljev, sodi Labat, da je v prejšnjih časih bilo več takih, ki so čutili veselje do kmetiškega življenja, nego danes. Značilno je, da se uprav ti, ki bi bili najbolj poklicani učiteljstvo v kmetijstvu in v njegovim potrebam prijaznem zmislu izobrazovati, najmanj za to zanimajo.

Labat sklepa: »Zemlja je glavni vir blagoslova in moči. Na deželi zra- stejo močne osebnosti in se krepí narodni čut. Francoska ljudska šola kljub vsem svojim hvalevrednim prizadevanjem svoje dolžnosti do kmetiškega stanu ni izpolnila, ker kmetiškemu učencu ne zna dati prave vzgoje. Velika zmota je, če kdo misli, da se mora v Parizu pravitako poučevati kakor na kmetih.«

Izvajanja dr. Labatova imajo marsikak očitek, ki velja tudi naši ljudski šoli; naša šola ima seveda pred francosko vsaj to prednost, da je osnovana kolikortoliko na verstveno-nravni podlagi. Priznati pa moramo, da smo pri nas z ozirom na slovensko kmetiško mladino »krenili že na n o v a p o t a«, vsaj dobra volja se je pokazala. Čezdaljebolj se tudi po naši domovini ponavlja in razlega klic: Več kmetijskega pouka v ljudske šole! Ljudska šola naj da kmetiškim sinovom tega, kar kmet od šole pričakuje!

A. Čadež:

Evharistična vzgoja.

Dekret sv. očeta Pija X. z dne 8. avgusta 1910 je obnovil staro pravilo, ki je bilo že zdavnaj vpeljano v katoliški Cerкви, da morajo otroci prejeti zakrament sv. Rešnjega Telesa takoj, ko so poučeni o verskih resnicah, katerih znanje je nujno (necessitate medii) potrebno, in če so zmožni, da z razumno sodbo ločijo evharistični kruh od navadnega kruha. Z ozirom na to so škofje za svoje podložnike in za svojo duhovščino objavili primerna navodila, ki so v njih določili tudi zadnjo starost, do katere morajo otroci prejeti prvo sv. obhajilo.

Ni treba dokazovati, da zahteve ob pripravi na prvo sv. obhajilo zdaj niso tako velike in da ni treba več iste strogosti, ne glede obsega, ne glede temeljitosti, kot je bilo doslej. Kljub temu pa ostane dolžnost, da pripravimo otroke, dasi so še v nežni starosti, kolikormoč dobro — teoretično

in ascetično — za dan prvega sv. obhajila, kajti ta dan je nekako odločilen, vsekako pa velevažen za vse naslednje življenje otrokovo. Ne smemo se torej zadovoljiti z najnujnejšim, temveč skrbeti moramo, da bo napravilo prvo sv. obhajilo na otroke trajen vtis, da bo povzročilo trajno razpoloženje za dobro v mladini. Ako bi se tolažili z mislijo: »Saj se zdaj skoraj nič ne zahteva od prvoobhajancev,« bi se utegnil na nevarno škodo otrok uresničiti pregovor: »Kar nič ne stane, ni nič vredno«. Drugič pa tudi ne bi bilo pričakovati, da bodo otroci po prvem sv. obhajilu radi večkrat ali celo vsaki dan prejeli najsv. zakrament, ako jih je pri prvem sv. obhajilu ganila in prevzela le neka novost in nenavadno zunanje veličje, niso pa prešinjani s pravim duhom, s pravo gorečnostjo in okrepljeni ter prepojeni z razmerno jasnim umevanjem svetih skrivnosti in vzvišenosti zakramenta, ki so ga prejeli. Kolikokrat se pripeti, da je spomin na slovesnost prvega sv. obhajila in pa domotožje po čisti in neskaljeni sreči ter notranjem miru, ki ga občuti nedolžni prvoobhajanec, edina rešilna vrstica, ki se ob njej reši že skoraj izgubljena duša.

Prav tako je vpoštovati, da mora pri delu za zveličanje sodelovati lastna volja človekova; zakrament deli milosti; toda če se poudarja pri otroku »opus operatum«, pa se mora z enakim poudarkom uvaževati tudi »opus operantis«.

Ako torej hočemo, da bodo že nežni otroci, kolikor starost in umevanje dopušča, z iskrenostjo in srčno pobožnostjo pristopili k prvemu sv. obhajilu ter da bodo tudi pozneje ohranili visoko spoštovanje, veselje in ljubezen do evharističnega Zveličarja, moramo ves verstveni pouk takoj izpočetka tako uravnati in prikrojiti, da ga bomo lahko označili z besedo »evharistična vzgoja«.

Priprava za prvo sv. obhajilo je dvojna: daljna in bližnja. Kakor je potrebno, da katehet ob bližnji pripravi otrok na prvo sv. obhajilo stori kar največ možno, bi vendar soglašal s tistimi, ki trdijo, da je daljna priprava še večje važnosti. Kakšna naj bo torej daljna priprava, če imamo v mislih današnje majhne prvoobhajance, in kdaj naj se prične?

Takoj ko jame otrok hoditi v šolo, takoj ko katehet prične s poukom, naj se začne obenem daljna priprava za sv. obhajilo; pravzaprav bi se morala pričeti že popred, ko je otrok še v domači oskrbi. Dušni pastir bi ne smel opustiti, da ne bi poučil staršev in drugih otroških varihov, kako potrebno je, da jemlje male otroke s seboj v cerkev pred tabernakelj, da jim pripovedujejo o ljubem Jezusčku, ki prebiva v zlati hišici, da jih uče ponižno poklekovati pred Jezusom ter pobožno moliti. Kakor se cvetka takoj, ko se prikaže iz zemeljske temine, jame obračati proti solncu, ki jo ogreva, ji dá življenje: tako naj se srce otrokovo, kakor hitro je mogoče, navaja in nagiblje k Jezusu, k viru božje ljubezni.

V šoli pa naj bo evharistični Jezus takoj od prve veroučne ure dalje središče vsega krščanskega pouka, vse krščanske vzgoje. Jezus v zakramentu oltarja bodi luč, bodi solnce milosti, ki vzhaja na obzorju verskega življenja otrokovega in ki njegovo dušo čedalje bolj razsvetljuje in ogreva.

Jezus v presv. zakramentu, njegova neskončna ljubezen in usmiljenje bodi otroku kot nekaka ukoreninjena ideja, ki se ne dá več pregnati, ki je ni moč niti z grehom odpraviti, ter se nehote in sama poraja ter obnavlja ob vsaki priliki. Tako je bilo pri ljubljencih Jezusovih, pri svetnikih, ki so bili takorekoč stalni vjetniki — Vjetnika v tabernaklju. Gojimo — da rečemo z eno besedo — bolj evharistično vzgojo!

Prilike za evharistično vzgojo najdemo dosti od prvega šolskega tedna dalje. Povsod in vselej naleti katehet na primerne prilike, ki nanje naveže tudi nekoliko besedi v prid evharistični vzgoji — vzgoji, pravim, da zatrdim s tem izrazom potrebo teorije in prakse; kajti teorija brez prakse je kakor korenina, ki nikdar ne požene mladik ter nima ne cvetja, ne sadu.

Po kratkem nagovoru bo gotovo vsak veroučitelj vadil otroke, kako naj pozdravljajo v šoli ali izvan šole. Ko jim priporoča krščanski pozdrav »Hvaljen Jezus!« ima že priložnost, da tudi — nakratko vsaj — pojasni, kdo je ta, ki ga hvalimo, zakaj ga hvalimo, kaj je storil za nas, kje je pričujoč? — S tem poslednjim pojasnilom bo lahko (to ali drugo uro) združil tudi opomin, naj učenčki ljubega Jezusa, največjega prijatelja otrok, tudi v cerkvi obišejo pred ali po pouku; če moč, jih bo sam peljal tja pred tabernakelj, jim bo pokazal večno luč, bo ponižno pripognil koleno pred tabernakljem in počastil Najsvetejše, povedal jim bo, zakaj ne smemo v cerkvi brez potrebe govoriti, zakaj se moramo lepo in dostojno obnašati itd. Seveda otroci koj ne bodo umeli, sčasoma jim bo pa vse jasno in odkrito. Kmalu nato je potrebno, da se nekoliko izpregovori o sv. maši, kako se moramo zraven obnašati in kdaj smo dolžni biti pri sv. maši. Samaobsebi se nudi tu prilika, da veroučitelj zopet izpregovori o pričujočnosti Jezusovi v zakramentu oltarja, da jim popiše tabernakelj, monštranco, kelih in sveto hostijo. Ako je moč vse to »in natura« v cerkvi pokazati in počiti, bo umevanje toliko večje, vtisek toliko močnejši.

Veliko bo pripomoglo, da bodo otroci napredovali v poznanju in v ljubezni Jezusovi, ako jih že prve dni učimo kratkih vzdihljajev, n. pr.: »Moj Bog in moj Gospod!« »Molim te, presveto Rešnje Telo Jezusovo, zame darovano na križu.« »Jezus, tebi živim . . .« itd., ali »Sladko Srce Jezusovo, bodi moja ljubezen!« ali »Češčen in zahvaljen bodi vsaki čas presveti božji Zakrament.«

Kadarkoli katehet pri začetnikih omenja kaj o Jezusu ali imenuje samo ime Jezusovo, naj obrne pozornost otrok zopet in zopet na sv. Rešnje Telo, na bivališče Jezusovo v cerkvi, v tabernaklju. Ko se uče otroci pre-križavati, ko se jim prvokrat razloži slavoklic »Čast bodi Očetu . . .«, ko se jim pripoveduje o božji vsepričujočnosti itd.

Kmalu pride na vrsto nauk o nebeškem Detetu Jezusu. Kako zažari otrokom veselje v obrazih, ko se jim pove, da ta ljubi Jezus prebiva nedaleč od šole v tabernaklju, da vsaki čas stopijo lahko predenj, da jih Jezus vidi in blagoslavlja, ko dojdejo k njemu, da se jih veseli, jih posluša in uslišuje.

Mimo šole gre sprevod; čuje se zvončkanje. Otroci šepetajo: Obhajaj gredo. Katehet poklekne in veli tudi otrokom vstati (ako ne morejo po-

klekniti). Nato pa pride razlaga. Zakaj smo pokleknili? Zakaj zvončkanje? Kaj se je zgodilo? Kaj nese mašnik k bolniku? itd. K sklepu se napelje na otroško obhajilo: Kaj pa, če bi bil kdo izmed vas na smrt bolan? ... Kaj pa zdaj, ko niste bolni? Ali bi smeli prejeti Jezusa ...? Kmalu bo prišel čas, ko boste tudi vi tako srečni itd. ...

Zgodba sv. Treh kraljev je kot nalašč pripravna, da katehet zavije zopet na evharistično poučevanje. Velike sreče, ki jo je ljubi Bog naklonil kraljem iz Jutrove dežele, smo lahko tudi mi deležni vsaki dan. Kako? Kje? ... Lepa je tudi primera zvezde z večno lučjo. Je nekaj čudovitega v tem, kako tiha, skrivnostno plapolajoča večna lučica versko čuvstvo tako nežno in vendar tako mogočno gane in poživi.

Za evharistično vzgojo najlepša in najprimernejša je seveda zgodba o zadnji večerji. Dramatični prizori zadnje večerje: neskončna ljubezen Jezusova, svečana resnoba Zveličarjeva, praznično in vzneseno razpoloženje apostolov, srce pretresujoči duševni boj izdajalca Judeža, — kako zanima vse to otroke, kako lovijo z ušesi in z ustmi besede, kako jim prešinjajo dušo čuvstva ljubezni in hvaležnosti do nebeškega Učenika!

Tu, pri tej zgodbi, se more katehet že bolj temeljito poglobiti v skrivnost sv. Rešnjega Telesa in pritegniti tudi nekoliko nauka o sv. obhajilu; zraven tega pa bo lahko pripomnil kaj o sv. maši in o njenih poglobitnih delih. Za evharistično vzgojo je nujno potrebno, da se otroci čimpreje seznanijo z najsvetejšo daritvijo, osobito da skušajo že kmalu prejemati duhovno obhajilo. Če se jim pove, da mašnik prejme sv. obhajilo, ko je zadnji del sv. maše: zauživanje, naj se pristavi, da otroci sedaj še ne morejo prejeti ljubelega Jezusa, pač pa naj ga prosijo, da bi bili kmalu vredni te sreče.

O sveti maši otrokom pač ni moč podati bogvekoliko natančnega pouka. Naučimo jih za začetek toliko, da vedo, da je sv. maša daritev mašnika in vernikov, da s sv. mašo napravljamo Bogu največje veselje, da po sv. maši prejmemo obilno dobrot in milosti, da ima sv. maša štiri dele in da je najsvetejši del povzdigovanje, ko se po mašnikovi besedi kruh izpremeni v telo Kristusovo.

Tudi posamezne praznike cerkvenega leta lahko porabimo za to, da evharistično vzgajamo. N. pr.: Velikonočne praznike (veliki četrtek, petek, vstajenje), zlasti še praznik sv. Rešnjega Telesa itd.

Ko pride otrok, ki je na ta način evharistično vzgojen, k posebnemu pouku za prvo sv. obhajilo, lahko trdimo, da so mu bistvene reči že znane in tudi njegovo srce je že zdavnaj hrepenelo po nebeški hrani. Ne preostane še drugega, nego da se znanje poživi in nekoliko poglobi in da se v prvi vrsti poskrbi še za temeljito notranjo pripravo. Res je treba potožiti, da za verstveni pouk odmerjen čas prehitro zbeži in da je katehet komaj kos svoji čedalje obsežnejši nalogi; a storiti je treba, kar se pač more; važnejše bolj poudarjati, manj važno samo omenjati.

Ko je sv. Frančiška Chantalska bila še majhna deklica in je nek krivo-verec kazal v njeni navzočnosti svojo nevero s tem, da je tajil navzočnost

Jezusovo v najsvetejšem zakramentu, je stopila deklica pogumno predenj ter rekla: »Kaj? Vi ne verjamete, da Jezus v svetem zakramentu prebiva? In vendar je on sam to povedal. Vi hočete torej imeti Jezusa za lažnika?! Ako bi bili obdolžili kralja kake laži, bi vas hudo kaznovali. Kaj boste pa pričakovali, ko ste Boga samega obdolžili laži?« — Čudimo se zrelemu odgovoru nežne deklice; toda umeli bomo to njeno modrost, ako čujemo, da je njen oče Benignus Frémot, višji uradnik, kljub obilnim stanovskim pravilom, sam poučeval svojo deklico v krščanskih resnicah, in sicer od zgodnje mladosti. Sv. Frančiška Chantalanska je bila deklica evharistične vzgoje. Poskrbimo tudi današnji moderni mladini enako evharistično vzgojo.¹

Iv. Brezavšček:

Družba sv. Mohorja in molitvenik.

Odbor »Družbe sv. Mohorja« naznanja v glasniku, da bo v bodoče vsako leto uvrščeval med običajne šestere knjige molitvenik. Z ozirom na to bi rad o molitveniku sprožil eno misel.

Velikokrat so zlasti katehetje in dušni pastirji poudarjali in izražali željo, naj bi vsi otroci imeli enoten molitvenik, da bi jih tako katehet mogel praktično učiti, kako rabiti molitvenik, kar je brezdvomno velikega pomena za versko vzgojo in življenje. Priporočalo se je, naj bi tak molitvenik bil »šolski molitvenik« ali še boljše »Večno življenje«. Ta molitvenik je gotovo v vsakem oziru najboljši, najpopolnejši in najzornejši. Je za omikanca in za priprostega. V njem najde vsak vse. Toda, da bi vsa šolska mladina imela ta molitvenik, je naravnost nemogoče doseči. Nekateri starši imajo po tri, štiri šolske otroke; vsem kupiti molitvenik je zelo težko, če ne nemogoče; nekateri pa se za to nočejo potruditi, ker dobijo od družbe vsako leto en molitvenik, od katerih pa premnogi, ker so večinoma nevezani, ležijo zaprašeni po kotih, dokler se ne poizgubijo ali pa jih otroci potržejo. Taka usoda je zadela večino molitvenikov, ki jih je družba izdala. Saj vemo, kako je. Vselej, ko so prišle Mohorjeve knjige, se je molitvenik potisnil v stran, kjer je nerazrezan ostal, dokler ni kmalu izgubil.

Ali ne bi bilo torej pametno in potrebno, da bi družba izdala molitvenik »Večno življenje« vsako leto vsaj kakih pet let zaporedoma; nato naj bi dve ali tri leta zapored izdala katekizem, potem pa zopet pet let zaporedoma »Večno življenje« itd. Na ta način bi se enoten molitvenik med ljudstvom razširil. Kdor bi sam ali v svoji družini imel kak izvod odveč, bi ga daroval — in to bi bil lep dar — otrokom, ki bi ga še ne imeli; takih bi bilo vedno dosti. Na tak način bi v nekaj letih prišli res vsi otroci do enotnega in najboljšega molitvenika, in ne samo otroci, ampak tudi

¹ »Katechetische Blätter« 1912, 2. H.

odrasli, in s tem bi se izpolnila goreča želja katehetov, oziroma dušnih pastirjev, učiteljev, otrok in staršev. Eno sedaj težko vprašanje bi bilo z lahkoto rešeno. Seveda bi morala družba izdajati vse izvode molitvenika v e z a n e. Prepričan sem, da bi to tudi družbi koristilo in ji pripeljalo novih udov, kajti otroci sami bi starše prosili, naj se vpišejo v družbo, da dobijo molitvenik, česar do zdaj splošno ni bilo.

Uverjen sem, da bo ta misel vsem dobrodošla in je tudi prav lahko izvedljiva, kajti če družba misli izdajati vsako leto molitvenik, naj izdaja »Večno življenje« in naj bi to storila, če je količkaj mogoče, še to leto; že napovedan molitvenik »Krščanska mati« naj bi odložila na poznejši čas! Končno pripomnim, da je vsakdo odobral to misel, komur sem jo razodel. Naj bi torej vsi, ki se s to mislijo vjemajo, pripomogli, da bi se kmalu uresničila.

Katehetski vestnik

Katehetsko gibanje.

Obred sv. maše za srednjo skupino ljudskih šol, to je bila snov pismeni katehezi, ki jo je obrazložil pri ljubljanski konferenci katehetov dne 8. januarja katehet P. Valerijan Učak. Po kratkem uvodu, v katerem se otroci opozore, kako sveto opravilo je daritev svete maše, g. referent takoj začne z razlago prvega dela ter sponuje, da so učenci že kolikortoliko poučeni o pojmu »daritev«. Osnutek prve kateheze (do povzdigovanja) je bil logično razporejen; kretnje mašnikov so bile spretno načrtane tako, da morejo pazljivi otroci, ki se zamislijo v pripovedovanje, slediti besedam. Seveda bi bilo še bolje, če bi se pripovedovanje poživilo z vmesnimi vprašanji na otroke, ker se tako pazljivost in napetost otrok poostri. Za pomoč si je g. referent privzel slike svete maše iz Swobodove zbirke in povsem umevno tudi Šolski molitvenik. Oziral se je samo na prvi krajši obrazec svete maše, kar delo sicer olajša, vendar se je pa treba ozirati tudi na drugo sveto mašo v tem molitveniku. Pri razgovoru se je to tudi poudarjalo. Kaj naj se dá po tej katehezi otrokom učiti iz katekizma? Ker naizustno učenje vprašanj 530, 531 sq. po splošni sodbi navzočih nima pomena, naj se veleva

otrokom, da se do prihodnje ure gladko, lepo in z umevanjem nauče brati iz Šolskega molitvenika dotične molitve. (Dr. Pečjak.) Še bolje pa bo, če se jih nauče na pamet, da jih znajo moliti tudi takrat, kadar radi temačnosti v cerkvi molitvenika sploh ni moč rabiti, in takrat, kadar vmes molijo rožnivenec. — Priporočalo se je tudi, naj katehet ob razlagi kolikormoč skuša zbuditi v otrocih spoštljivost do najsvetejše daritve; obenem pa naj jih opominja, da skrbno in vestno gledajo na mašnika in na oltar.

Veselo znamenje, da »Društvo slov. katehetov« ne bo zašlo v mrtvičnost, so naši redni mesečni sestanki, ki so že peto leto razmerno dobro obiskani, in pa redno vplačana članarina. Tajništvo se lahko javno pohvali, da je (za leto 1913.) doslej že vknjižilo 130 kron članarine.

Februarski sestanek »Društva slov. katehetov« je bil povoljno obiskan. Tajništvo je predložilo več pismenih vprašanj, ki jih je bilo treba rešiti. Bratsko društvo koroških katehetov se zanimlje za dr. Pečjakov »Šolski molitvenik«, ki bi ga rado splošno vpeljalo tudi med koroško slovensko mladino. Glede cene in glede morebitnih izprememb za ondotne razmere so se tajniku g. Ivanu Želu poslale potrebne informacije.

G. tovariš Ivan Brezavšček, katehet

v Tolminu, je sestavil dobro utemeljeno resolucijo, v kateri dokazuje, kako pametno in potrebno bi bilo, če bi Družba sv. Mohorja namesto običajnih, dostikrat ne ravno najboljših molitvenih knjižic postregla svojim članom z vzornim molitvenikom »Večno življenje«, ki ga je s priznano vestnostjo in s fino razsodnostjo, vpoštevajoč vse potrebe duhovnega življenja, priredil prof. dr. G. Pečjak. — Tudi o tem sestavku se je razvil daljši razgovor. Nasvetovalo se je, naj se omenjeni dopis objavi v listu »Slovenski Učitelj«, da se o tej stvari sproži širša diskusija.¹

Dr. Pečjak je predlagal, za kar je tajništvo katehetskega društva že večkrat moledovalo, naj bi »Slovenski Učitelj« prinašal izdelane kateheze, in sicer v taki obliki, da bi bile porabne za vsakega veroučitelja. Bistvena stvar naj bi bila dispozicija — načrt. Načrt bi vsakemu koristil, predvsem še onemu, ki nima dokaj časa za pripravo; iz izpeljave se pa sprejme to, kar vsakemu ugaja. Kateheza sama se dostikrat lepo bere, ko jo pa hočeš praktično porabiti, pa nimaš kaj prida povedati. — Misel so navzoči toplo pozdravili. (Uredništvo pa pravi: Na delo, gospodje!)

Katehet P. Valerijan Učak je vprašal za svet, ali naj se mladini zaukazuje, da poklekuj pred in po sv. obhajilu na obe koleni, ali bi zadostovalo, da pripogiblje do tal samo desno koleno? Odgovor: Katehet razloži, kaj je pravilneje in bolje; dovoliti pa sme poklekovanje na eno koleno, ker je med odraslimi bolj običajno, ker se temu mladina laglje privadi in ker je zlasti pri skupnem svetem obhajilu zelo težko, da bi se poklekovanje na obe koleni lepo izvrševalo.

Končno je prišlo v razgovor še vprašanje o skupnem sv. obhajilu srednješolcev in pa vprašanje, kako bi se srednješolska mladina bolj s pridom udeleževala procesije sv. Rešnjega Telesa. Ker je vsled teh slučajnosti čas pošel,

¹ Uredništvo želi, da bi se o uvaževanja vrednem predlogu g. Brezavščka (glej str. 35) razgovarjalo še na drugih konferencah po deželi, in da bi se tozadevni sklepi in nasveti objavili v listu.

se je moral referat kateheta Učaka o sv. maši preložiti do prihodnjega zborovanja.

Razstava katehetskih učil. Dunajsko katehetsko društvo si je skoraj celotno razstavo, ki je o priliki našega dunajskega kongresa vzbujala splošno zanimanje, nabavilo za katehetski muzej (Dunaj IX./4, D'Orsaygasse 8, III. nadst.). Muzej je odprt vsako sredo od 5. do 7. zvečer in vsak četrtek od 10. do 12. dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

V dunajski Leonovi družbi je katehet Iv. E. Pichler predaval nedavno o katehetskem gibanju zadnjih let. Pri tej priliki so se oglasili znameniti učenjaki, ki so spravili v razgovor marsikako zanimivost. Ravnatelj dr. Hornich je naravnost izjavil: »Bilo je treba popraviti marsikak greh opuščenja; v zavesti, da gre tu za božji nauk in za božje resnice, so tuintam preveč prezirali pravila pedagogike... Nastal je razdor med svetnim in verstvenim učnim ustrojem...« Kanonik Kundi je dejal med drugim: »Zanimanje za katehetsko gibanje se mora širiti dalje. Tisti, ki se potegujejo za važna katehetska mesta, naj bi bili prisiljeni, da se udeležujejo tega gibanja. Krog delavcev na tem polju je še vedno premajhen; zlasti se odtegujejo mladi gospodje...« Ravnatelj Giese je pristavil: »Živahno gibanje na katehetskem polju je nastalo vsled nujne potrebe dobrega verstvenega pouka in pa vsled spoznanja, da ne stojimo še na isti stopnji, kot je svetni pouk. Metoda se bo brezdvomno izpopolnila in bo še nadkrilila pouk v svetnih predmetih, uspeh pa ne bo zadovoljil pričakovanja, ker verstveno poučevanje in še bolj verstvena vzgoja ne najdeti pravega odmeva v domači družini. Vaje in navade manjka. Zanimanje za verstveno vzgojo je treba prenesti v družine; v to naj bi služili družinski večeri.« P. Schweickart S. J. nasvetuje popularne spise o verstvenem pouku.

Preizkušnja za srednješolske katehetske kandidate. Podobna naredba, kot za dunajsko škofijo (vide »Slov. Učitelj« 1912, št. 12.), je izdana vsled sklepa provincialne škofovske konference z

dne 13. novembra 1912 tudi za vse škofije ilirske cerkvene pokrajine. Bistvene določbe te odredbe so: Kandidat sme prositi za dopust k preizkušnji šele po triletnem službovanju v dušnem pastirstvu. Preden more dobiti dovoljenje za ustni izpit, mora po virih izdelati znanstveno-teološko nalogo; če ta domača naloga ustreza, se povabi kandidat k pismenemu izpitu iz splošnega vzgojeslovja in iz specialne metodike za pouk krščanskega nauka. Takoj naslednji dan sledi ustni izpit iz dogmatike, moralke in zgodovine. Slednjič se zahteva še eno poizkusno predavanje pred komisijo.

Katehetske beležke.

Vprašanje. Mnogokrat je katehet v nekaki zadregi, ko se pride odhajajoč učenec zahvalit za pouk in za trud; rad bi mu kaj podaril, kar bi imelo moč in veljavo za poznejše življenje. V mislih imam namreč take učence, ki dobe izpustnico. Precejšen del je pač takih, ki komaj čakaajo, da izginejo učitelju in katehetu izpred oči in tudi ne čutijo potrebe, da bi se še enkrat poklonili in zahvalili. Tak bi bili pač potrebni še posebne pozornosti; toda s tesnim čuvstvom v srcu gleda katehet za njimi, dobro vedoč, da se bodo kmalu izgubili v svetnem vrvenju in da ga pri prvem srečanju niti poznati ne bodo več hoteli. Toda preveč črnogledi tudi ne smemo biti; morda bo pa dobra beseda ob slovesu le še kaj izdala, zlasti če bi se s prijazno ločitvijo združilo še kako koristno in vplivno darilce. Kaj bi bilo najbolje? Podobica? Molek? Svetinjica? Tega jim menda ne manjka. Bolje seveda nekaj, kot nič. Ali bi ne kazalo za ta namen prirediti kake posebne knjižice, vodila za življenje? Ali bi se ne dobila kaka primerna slika uprav v to svrhu? Kdo vé kaj nasvetovati?

Brez dvoma je najboljša in najvarnejša sredstvo, da se mladenka, mladenič ne izgubi, ako se po izstopu iz vsakdanje šole ali vsaj iz ponavljalne šole pridruži Marijini kongregaciji. Toda kaj pomaga, če je še dobre volje tako malo . . .

S posebno pripravo za prvo sveto obhajilo so nekateri gg. veroučitelji že

pričeli. Knjig, ki bi obsegale izdelane, kratke a dobre kateheze za malo deco, ki bi se torej v njih vpošteval dekret sv. očeta o zgodnjem obhajilu otrok, še nimamo, vsaj znanih ni mnogo. Vsi številni, doslej rabljeni pripomočki se ozirajo na poprejšnjo prakso, na starejše otroke. V Avstriji (pa tudi v Nemčiji) se katehetski praktiki in pisatelji najbrž zato ne upajo lotiti dela, da bi na lastno roko izdali kako navodilo za pouk malih prvoobhajancev, ker se točasno pridno izdeluje in izpopolnjuje na zadnjem dunajskem kongresu sprejeta in v bistvu potrjena Pichlerjeva šolska knjiga (Bibelkatechismus) za prve tri razrede ljudskih šol, ki bo obsegala tudi ta pouk, vpoštevajoč načelo, da bodi vse poučevanje evharistično. Slovenske kateheze, ki smo jih obravnavali lansko leto v sejah »Društva slovenskih katehetov«, so v rokopisu sicer dogotovljene, a jih ne kaže objavljati, ker je presvetli knezoškof ljubljanski odredil (glej »Škof. list« 1913, št. 1., p. 26.), da želi »po eno izdelano katehezo (menda skupino katehez) za prvo spoved, za prvo sv. obhajilo in za sv. birmo« iz vsakega arhidiaconata. »Društvo slov. katehetov« je z veseljem sprejelo to odredbo, ker je med duhovščino po deželi veliko spretnih katehetov in ker nam je vsem na tem, da se iz dobrega najboljše in najtemeljitejše izbere. — Za zdaj bi pa utegnila prav priti knjiga »Erst-Kommunion-Unterricht. (Zugleich ein Beitrag für die religiöse Erziehung in der Schule.) Herausgegeben mit Gutheißung des bischöflichen Ordinariates Rottenburg vom Pfarrer Jos. Schwarz. Verlag von W. Bader, 1912. (II. izdaja tekom enega leta.) — Knjiga vpoštevava papežev dekret ter ima 12 katehez; poleg vsake kateheze je še posebno navodilo za vzgojo v posameznih čednostih, ki naj bi si jih otroci prilastili. Ocenimo že objavili v lanskem letniku. — Naročila sprejema Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Ali smo dosti pozorni? Spoved šolskih otrok spada med najvažnejša opravila mladinskega dušnega pastirstva. Spoved šolskega otroka je odločilna tudi za njegovo poznejšo dobo. »Zakaj

se odteguje toliko odraslih kristjanov spovedi?« vprašuje dunajski katehet A. Beruth.¹ Odgovarja sam in pravi: »Ali ni med drugim tudi ta vzrok, da kot otroci sami na sebi niso nikdar spoznali ne vrednosti, ne potrebe, ne blagodejnega vpliva dobre spovedi?« Te besede dajo veliko snovi za premišljevanje. Od dobre spovedi zavisi zares vse: brez spovedi ni ne praktičnega krščanstva, ne katoliškega življenja, ne pravno-verstvene vzgoje. Zagovorniki svobodne šole so namerili že zdavnaj svoje topove uprav v to zveličavno napravo Kristusovo, zaganjajo se še sedaj z vso srditostjo predvsem v katoliško spoved, ker dobro vedo, da je treba tja meriti, kjer se naenkrat največ škode napravi.

Ni torej odveč vprašanje, ki smo z njim začeli to-le razmišljanje: Ali smo dosti pozorni, kadar pripravljamo otroke na redno spoved? Ali storimo kot spovedniki v kolikor največji meri svojo dolžnost, da omilimo mladini to sicer nelahko nalogo, da odpiramo spovedancem srca za blagodejni vpliv dobre spovedi?

Četudi se katehetu zdi, da je otroke temeljito pripravil za prvo sv. spoved, vendar naj nikar ne misli, da je s tem vse opravljeno. Marsikaj so že pozabili, marsikaj niso dobro umeli, veliko reči jim še ni bilo moč jasno in docela razložiti; vse to pride polagoma — a ne brez pouka, ki je za vsako spoved kolkortoliko potreben.

Pred redno šolarsko spovedjo je torej potrebno, da katehet primerno razvoju otrok po posameznih oddelkih ali razredih ponovi in razloži najvažnejše stvari o zakramentu sv. pokore. Poudarja seveda predvsem moč in potrebo kesanja. Nekateri praktiki zahtevajo, da si otroci skupno in s pomočjo kateheta izprašajo v est; pri tem jih lahko opozori, naj ne pozabijo na število, če so se morda v čem hudo pregrešili. Po izpraševanju vesti ima veroučitelj ugodno priliko, da izpregovori besedo za odkritosrčnost pri spovedi, da naj se otroci ne

boje, če bi tudi kakšno reč bolj težko povedali itd. Predvsem pa naj se potrudijo, da z otroci v resnici obudijo kolikor moč popolen kes že takoj v šoli. Kakšen mora biti kes, o tem so učenci že dostikrat slišali. Kako se pa to naredi, pa morda še niso nikoli prav poizkusili. Na kakšen način zbudijo v otrocih pravo kesanje? ... Tiste resnice, ki tebe samega ganejo, tisti nagibi, ki jih pri duhovnih vajah tolikrat slišimo in ki nikdar ne izgube svoje veljave in moči, bodo učinkovali tudi pri mladini. Zakaj ne bi jih kratko otrokom predočili? Naredi torej v pripravljalni uri na sv. spoved kratko, a jedrnato in krepko pridigo, ki naj se izlije v presrčno molitev kesanja in v iskreno zupanje v božjo milost, dobrotljivost in ljubezen; potem pa skupno z otroki vred upri oči v podobo Križanega. Kot navodilo za take nagovore utegne prav dobro služiti knjižica »Neues Leben« von Fr. Beetz. 2. Auflage. Freiburg, Herder. Kdor ima za spoved celo malo otrok, izvrši vse navedeno prav lahko v cerkvi preden se spoved začne; večinoma je pa to nemogoče iz očitvidnih razlogov.

Tudi o sv. obhajilu, zlasti o pogostnem, naj katehet ne pozabi izpregovoriti bodrilne in navdušilne besede o priliki vsakokratne priprave za sv. zakramente; opozori naj na morebitne nedostatke glede zunanjega obnašanja pri sv. obhajilu. Ako katehet priprave na šolarsko spoved ne smatra le kot neko formalnost, ampak kot temeljno dolžnost svojega zvanja, ako se spovedniki iskreno priporočajo evharistiškemu Zveličarju, da bi ne izgubili nebeske čednosti potrpežljivosti ob spovedovanju razigrane mladine, ako se potrudijo, da s skrbno in očetovsko previdnostjo vprašujejo, uče, zbujejo kesanje itd., potem se ne bo moglo tožiti, da smo sami zakrivali, če se ta ali oni v poznejši dobi skuša odtegniti zveličavni napravi svete spovedi.

Zgledi.

Evharistični čudež v Lurdu. (Emanuel 1912, št. 8.) Sledeči, lastnoročno pisani dokument imajo shranjen v zdravniški pisarni v Lurdu: »Jaz podpisani Edvard Duncan Brothmann, minister i. sl., član

¹ »Chr. päd. Blätter« 1913, št. 1. »Über die Schulbeichte«.

vseučiliškega senata v Cambridge na Angleškem, sedaj bivajoč v Campton Lodge pri Duversu, izjavljam vpričo dr. Boissarieja in dr. Coxa v Lurdu sledeče:

Moj sin Jožef Duncan Brothmann, star 16 let, ki je prišel sem kot čudežno ozdravljen, da bi se dal po izvedencih preiskati, je bil 10 let hudo bolan; teklo mu je iz ušes in je bila leva ušesna mreznica že skoraj popolnoma uničena. Kronično gnitje mu je provzročalo neznosne bolečine; domalega je bil že oglušil. Užival je zdravniško pomoč najbolj slovečih specialistov v Londonu in Bruselju. — 12. maja leta 1910. je izjavil dr. Lake, najslavnejši kirurg in specialist za ušesne bolezni v Londonu (Harley Street), da je mladeničevo življenje v največji nevarnosti in da je treba takojšnje operacije, če se hoče rešiti; pristavil je tudi, ko je uho preiskal, da je ušesna mreznica takorekoč uničena, da je vnetje, ki je bilo doslej kronično, postalo akutno in da bo vsaki čas dospelo do možganov, kar bi provzročilo gotovo smrt. Zunanji vtis mladeniča: Iz ušesa se je cedil gnoj, mišice so se mu zožile tako, da mu je glava visela na levo; čutil je hude bolečine, spati ni mogel, oslabil je in posušil se je bil. Slišal ni več človeškega glasu, bolno uho je bilo neobčutno. Operacija je bila neizogibna; poleg tega pa je dr. Lake zatrjeval, da ni gotovo, če se bo bolnik izognil smrti, vsekako pa da bo za vedno ostal gluhi.

Nato sem rekel zdravniku, da hočem ob teh razmerah sina prepustiti in izročiti drugemu razsodišču, ki je vzvišeno čez človeško znanost in učenost: Povedal sem, da sem postal katoličan, da zelo častim preblaženo lurško Devico in da imam neomajno zaupanje do njene priprošnje; nanjo se hočem obrniti, ko je človeška pomoč izključena.

Dr. Lake je odgovoril, da je to druga stvar, da zna ceniti moje versko prepričanje in čuvstvo; prosi pa me, da naj ne izgubljam časa, ker je življenje mladeničevo od dne do dne v večji nevarnosti.

Od 14. maja dalje sem naročil, da so v raznih samostanih molili za mojega sina, da so duhovniki opravili zanj več

sv. maš; jaz sam, moj sin in vsa družina smo opravljali devetdnevno pred podobo Naše Ljube Gospe, ki sem jo dal postaviti v svojem parku v Campton Lodge. Poleg tega je moj sin pridno in zaupljivo rabil lurško vodo ter prejemal v isti namen vsaki dan sveto obhajilo. Vsaki dan sem ponovil obljubo, da bom šel s svojim sinkom v Lurd in ondi streigel bolnikom, ako zadobi milost ozdravljenja.

Moje zaupanje je bilo trdno ko skala. Prišel je zadnji dan devetdnevne pobožnosti, 22. maja. Moj sin je streigel pri sv. maši v samostanu avguštink v Kearsley Manor pri Douversu. Prav v trenutku, ko je mašnik povzdignil sveto hostijo, je začutil silovito bolečino v bolnem ušesu! Po sveti maši mi pripoveduje, koliko je trpel, obenem pa, da je gnojna sokrvca prenehala in da sliši — kakor že več let ne. O tem smo se tudi drugi prepričali; tudi izraz v obrazu je bil docela izpremenjen. Njegova 15letna sestra je pristavila, da ga komaj spozna. Vsi znaki bolezni so bili izginili.

V ponedeljek, 23. maja, mi je telefoniral zdravnik iz Douversa, dr. Howden, da ga je dr. Lake vprašal, kdaj naj bi izvršila operacijo, z zatrdilom, da je odlašanje smrtnonevarno. Odgovoril sem telefonično: Moj sin je ozdravljen ter izborno sliši. Pripeljal ga bom jutri k Vam, da ga boste preiskali.

Torek, 24. maja, je dr. Howden mojega sina preiskal ter izjavil, da je uho normalno, da sliši ozdravljenec tiktakanje žepne ure v daljavi treh col. Nekoliko dni pozneje ga je preiskal še dr. Murzsi, čegar spričalo prilagaja in ki mi je pri tej priliki rekel: »Ta dogodek je čudežen — veselim se z Vami — če se bolezen ne povrne«; to se pa seveda lahko zgodi tudi po zdravniškem zdravljenju.

V soboto, 4. junija, smo šli v Lurd jaz, moja žena in ozdravljenec, da izpolnimo obljubo. 7. junija smo prišli v Lurd in danes, 8. junija 1910, se predstavimo dr. Boissarieju in dr. Coxu. — Edvard Duncan Brothmann, minister i. sl.

»Učitelji-veščaki«. C. kr. dež. šolski svet je z ozirom na besedilo zakona, ki določa, da se v okr. šolske zastope volijo učitelji-veščaki, razveljavil mandate doslej izvoljenih zastopnic. Za Ljubljano se je ovrгла tudi izvolitev zastopnika Ivana Levca, Fr. Črnačiča in Marije Mehle — iz zakonito utemeljenih razlogov. — Za bodoče pa namerava S. L. S. sprejeti določilo, po katerem bodo imele pasivno volilno pravico in dostop v okr. šolske svete tudi učiteljice.

Okrajne učiteljske konference po deželi se bodo vršile redno le vsako tretje leto, in sicer na sedežu c. kr. okr. šolskega sveta.

Iz učiteljske službe je izstopila gđc. Mara Trillerjeva, učiteljica v št. Vidu nad Ljubljano, ter se ji je dovolila pokojnina; začasna pokojnina je dovoljena Albinu Kranjec-Legat v Ratečah.

Umrl je 20. januarja g. Ivan Zupan, nadučitelj v Dolskem.

Dopust radi bolehnosti je dovoljen g. Antonu Maier, c. kr. nadzorniku v Ljubljani.

Plačevanje članarine obenem z naročnino se je zdaj dosti točno vršilo. Hvaležno beležimo, da je tudi precejšnje število duhovnikov-veroučiteljev pristopilo v »Slomškovo zvezo«, kar nam je v zagotovilo, da slovenska duhovščina vpošteva in cení našo krščansko organizacijo.

Lepa zmagá. Pri volitvi učiteljev-veščakov v okr. šolski svet za ljubljansko okolico je z večino 10 glasov prodrla lista Slomškove zveze. Izvoljeni so gđ. nadučitelji: Fr. Lavtizar (Sp. Šiška), J. Ravnikar (Vič), Janko Bajec (št. Vid nad Ljubljano), Josip Bregar (Zg. Šiška). — Najdičnejši šolski okraj je pokazal pot! Do takih zmag pridemo tudi drugod, če ne takoj pa polagoma. — V kamniškem okraju n. pr. so Tovariševci prodrli samo z dvema glasovoma večine, ker so bili trije naši člani vsled bolezní zadržani.

Imenovanja. V seji c. kr. dež. šolskega sveta kranjskega, dne 24. janu-

arja, so bile nastavljene sledeče gđcne učiteljice in gg. učitelji: Suhadolnik Andrej v Postojni; Lilija Alojzij (nadučitelj) v Polšniku; Ziegler Robert (nadučitelj) na Igu; Šusteršič Marija pri Sv. Duhu; Rant Marija na Vel. Dolini; Jerman Josipina v Leskovcu; Schiffrer Ana v Kovorju; Oranič Helena v Kržih pri Trziču; Krenn Ana v Šmartnu pri Kranju; Grom Frančiška v Naklem; Högler Rudolf na Kočevski Reki; Straus M. v Zamešku; Tomc Marija v Kranju; Šraj Janko v Postojni (na meščanski šoli); Franke Ivan (nadučitelj) v Dobrniču; Vrezec Vida na Gori; Puhar Karel v Ribnici; Novak Marija v Spodnji Šiški; Jocić Peter v Cerkljah; Kmet Herman na Colu.

»Draginjska podpora« in še marsikaj. Zelo veliko ropota in besedičenja je že bilo po liberalnih časopisih, odkar je deželni odbor kranjski določil nekoliko priboljška tudi večini samskega učiteljstva. Zakaj vpitje in neutemeljene obdolžitve? Kaj pa je storil deželni odbor? Dal je podporo tistim učiteljem in učiteljicam, ki so jo res zaslužili z vestnim in skrbnim učiteljevanjem, s hvalevredno vnmemo za krščansko vzgojo slovenske mladine in s pravim prosvetnim delom med našim ljudstvom. Ta podpora je skromno priznanje tistemu delu našega učiteljstva, ki čuti in deluje z ljudstvom za ljudstvo. Zakaj deželni odbor ni dal podpore vsem, je iz povedanega jasno in evidentno. Podpora se deli najbolj vrednim, plača se pa določí potom zakona vsem brez izjeme. Dalje pa moramo odkrito reči, da bi bilo celo čudno, če bi dežela s pretežno večino katoliško živečega prebivalstva še nagrade delila onim učiteljskim osebam, ki imajo dovolj denarja, da ga trosijo za liste, ki sramoté naše vzorno, v slogi in edinosti z duhovščino in s slovenskim ljudstvom živeče ter za Slomškove ideale se boreče učiteljstvo. Naj se glasilo Ganglovev še tako repenči, naj kliče grom in strelo na naše zastopnike, dejstvo je, da

so tisti, ki so bili prezrti, sami krivi. Med od draginjske podpore izključenimi se nahajajo mlajše in starejše, po liberalnem časopisju okuzene, katoliškemu gibanju nasprotne, za versko odgojo mladine neobčutne učiteljske moči, ki torej mladine ne morejo prav vzgajati ne z besedo, še manj pa z zgledom. Ljudstvo jih ne mara, bi se jih rado otreslo, pa se jih dostikrat ne more. Med prezrtimi so osebe, ki kažejo v šoli delno prizadevanje, ki se jim glede šole same ne more kaj očitati; toda ko pride čas volitve in je treba pokazati katoliško zavest, se pa vržejo z nepričakovano strastjo v boj za protivnike verske šole, za propagatorje svobodomiselstva in krščanstvo uničujočega liberalizma. Ali morejo biti taki šolniki iskreni vzgojitelji? Ali imajo pred očmi srečo in dobrobit našega krščanskega prebivalstva? Slovensko ljudstvo bi gotovo ugovarjalo, ako bi njegovi zastopniki še s podporami odobravali tako početje...

Kako nevarno zabredejo posamezniki te struje, je dokazal pretresljivi slučaj v Matenji vasi. Nesrečni V. B. je pred žalostno smrtjo v pismu do svojega očeta sam priznal svojo zablodo. Kljub temu so se smešni njegovi sociji v liberalnem časopisju vrgli z vso besnostjo na zastopstvo S. L. S. v deželnem odboru z drznim krikom: »Vi ste ga ubili, ker mu niste dali doklade!...« Za tako bedaste obdolžitve pameten človek nima in ne more imeti drugega kot pomilovanje.

V nasprotje z raznimi gostilniškimi poséдавci bi postavili idealne, navdušene, za šolo in vzgojo vnete mlade učiteljske moči, ki res da nimajo bogato pogrnjene mize, a izhajajo pošteno in po razmerah zadovoljno, kajti žive v slogi in prijateljstvu z duhovščino, porablajo svoje zmožnosti in prosti čas v odsekih izobraževalnih društev za duševni in telesni blagor odrasle mladine ter imajo pri tem kolikorotliko tudi gmotnega dobička in zaslužka. Ljudstvo jih spoštuje, ceni, ljubi. Ob takem delu jim seveda ne preostaja časa za nevarno posedanje v gostilniškem dimu. — »Tovarišu« svetujemo, naj namesto nepo-

trebnega in divjega rohnenja ter pretenja raje pouči svoje že dokaj pičle privržence, kaj je pravo, krščansko kulturno delo med ljudstvom, kaj je prava skrb za mladino, kaj je prva naloga slovenskega učiteljstva, ki deluje med krščanskim ljudstvom, pa bo imel zavest, da ne razdira, da deluje blažilno, zraven bo pa lahko mnogim pomagal iz neprijetnega položaja.

Če bodo kaj na boljšem... Quidquid agis, prudenter agas, et respice finem! »Modro započni, česarkoli se lotiš«; tako bi prevedli, kar nam ta vekoveljavni latinski rek nasvetuje in kar previdno pristavlja: »pomisli zlasti na konec!« Kaj hočemo s tem?

Nimamo navade, da bi se po načinu političnih otročajev prerekali; samo toliko rečemo, da ni kar nič in prav čisto nič honetno, če se kje med učiteljstvom poraja denuncijantstvo, ki ne zasluži drugega priimka nego »prazne čenče«. Kolegijalnost, stanovsko prijateljstvo in navadna vljudnost zahteva, da svojega tovariša, četudi političnega nasprotnika, na resnične pogrške, če so vzgoji in mladini res nevarni, najprej opozorimo ali sami ali po vodstvu. Ako bi to ne izdalo, šele potem bi bilo umestno nadaljno ravnanje. — Ako pa kdo morda iz neplemenitega, morda osebnega razloga, ali morda celo raditega, ker je bil izključen od draginjske doklade, po zgledu tožarskih otrok nagromadi kopo čenčavih in za lase privlečenih obtožb ali pa osebnih besednih prask, ki ne spadajo pred forum šolske oblasti, ter jih pošlje — seveda v »najblažjem« namenu — do takozvanega kompetentnega mesta — kako nazivljamo pri nas tako početje?

Na to polje, dragi prijatelji in prijateljice Ganglovega in Jelenčevega žurnala, vam ne bomo sledili; pač pa prijazno kličemo v spomin dobro vam znani pregovor: »Kdor drugim jamo koplje...« O poglavju, ki ima naslov »denuncijantstvo«, kakor tudi o poglavju navadne olike naj sedaj razpravljajo čedni listi »Učiteljske tiskarne«.

Zastopniki starejšinstev v c. kr. okrajnih šolskih svetih. (Začetek objav v 1. številki.) V okr. šolski svet v Logatcu

sta bila izvoljena za idrijski sodni okraj: Rudolf Filip, posestnik v Črnem vrhu, in Peternelj Franc, posestnik iz Žirov; v okr. šolski svet litijski je za sodni okraj Višnjagora izvoljen Jožef Erjavec, župan v Dragi, kot namestnik pa župan Mihael Omahen. — Sodni okraj Radoljica bosta zastopala dr. Janko Benedik, zdravnik na Bledu, in kot namestnik brezniški župan Ivan Finžgar. — V okr. šolski svet v Kranju so župani trziškega sodnega okraja delegirali župnika J. Potokarja iz Trziča; namestnik mu je Jožef Ahačič. — Župani v kranjskem sodnem okraju so izbrali za svojega zastopnika v okr. šolskem svetu posestnika Blaža Zabret, kot namestnika pa župana A. Kotnika iz Cerkelj. — Zastopniki občin ilirsko-bistriškega okolišča so poverili mandat okr. šolskega svetnika v Postojni dekanu dr. J. M. Kržišniku; namestoval ga bo posestnik Avg. Kregar. Kmetiški zastopniki škofjeloškega sodnega okraja so vsi volili v okr. šolski svet v Kranju staro-loškega dekana Matija Mrak; namestoval ga bo tratarski župan Fran Uršič. Občine novomeškega okraja bo zastopal župan in posestnik Josip Zorc iz Kandije; namestnik mu je Ivan Rakoše, posestnik in lastnik tovarne v Straži. Vsi našteti člani okrajnih šolskih oblastev so člani S. L. S.

Zastavica. Pri volitvah v okrajni šolski zastop za ljubljansko okolico smo zmagali mi, za črnomaljski okraj pa sta bila soglasno izvoljena »zavezarja«. Kdo pozna bolje razmere in ono učiteljsko kliko, ki komandira »napredne«?

Naša zborovanja.

Novi člani »Slomškove zveze«. V božični odborovi seji so bili sprejeti gg.: Kozamernik Marija, učiteljica v Starem

trgu pri Ložu; Maurin Marija, učiteljica v Novem kotu; Marinko Amalija, učiteljica v škofji Loki; Cizelj Josip, c. kr. profesor v Gorici; Bizjak Jerica, učiteljica v Boh. Srednji vasi; Kleinstein Ana, učiteljica v Polhovem Gradcu; Schott Erna, učiteljica v Dobrniču; Jeglič Marija, učiteljica na Kor. Beli; Franke Iv., učitelj v št. Jerneju; Mejak Roza, učiteljica v Mokronogu; Demšar Josipina, učiteljica v št. Vidu; dr. Ivan Pregelj, profesor v Kranju; Ivanc Franc, nadučitelj v Kranju; Smole Albin, šol. vodja na Rovih; Levstek Anton, nadučitelj pri Sv. Petru; Levstek Zlata, učiteljica pri Sv. Petru; Levstek Marija, učiteljica pri Sv. Petru; Vizjak Marija, učiteljica na Viču; Papula Ida, učiteljica v Sostrem; Kaliger Marija, učiteljica; Kleč Karolina, učiteljica v Ljubljani; Ivnik Ludovik, učitelj v Spodnji Šiški; Martinčič Josipina, učiteljica na Rakeku; Schnabl Balbina, učiteljica na Selu pri Kamniku; Arnšek Ivan, učitelj pri Sv. Petru; černe Helena, učiteljica v Mošnjah; Borovsky Julija, učiteljica v Ljubljani; Lilija Vekoslav, šolski vodja v Polšniku; Habe Marija, učiteljica v Zgornji Šiški; Schubert Štefanija, učiteljica v Mekinjah.

Idrijska podružnica S. Z. je imela številno obiskano zborovanje dne 23. januarja v Spodnji Idriji. C. kr. katehet g. Fr. Oswald je najprej obrazložil novi deželni zakon o šolskem nadzorstvu, nakar je potem predaval c. kr. učitelj R. Gostiša o socialnih dolžnostih ljudske šole. Prihodnje zborovanje bo meseca majnika v Idriji.

Litijska podružnica S. Z. za višnje-gorski okraj je tudi zborovala 19. novembra 1912. Poročilo je pomotoma izostalo. Med drugim je predavala gospa Polakova: »Kako si pridobi učiteljica naklonjenost mater šolskih otrok.«

Šola in šport. Nekaj let sem se je pojavljal po naših, osobito srednjih šolah nov tok, ki je mladino vsled višjega pritiska nagibal in uvajal v športne, telesne vaje. Ker taka stvar že sama po sebi mika in vabi, bolj nego učenje, je bilo pričakovati, da bo dijaštvo zašlo hitro v nezdrave, ekstremne meje. To se opaža že pri nas v Ljubljani, še bolj pa drugod, kjer so jeli športne zabave gojiti že dokaj poprej. Zato se pojavlja po Nemčiji, posebno na Bavarskem, energična, a utemeljena reakcija, ki hoče omejiti pretirano igralno in športno gonjo na srednjih šolah. V dnevnem časopisju, pa tudi v deželnem zboru bavarskem se oglašajo možje-strokovnjaki, ki imajo velike pomisleke zoper enostransko, osobito tekmovalno gojenje športnih iger.

Da kdo tega napačno ne razume.

Telesne vaje, zlasti v obliki proste, neprisiljene igre, so za mladino brez dvoma uvaževanja vreden vir duševnih in telesnih moči: Pljuča se očiščujajo, ker se jim dovaja svež zrak, kri se hitreje prenavlja, mišice se utrjujejo, škodljivi sokovi se odstranjajo s potjenjem, s kisikom prepojena kri odlaga večjo mero krepilnih in redilnih snovi v okostje in v mišičje itd. Toda vaje na športni način pretiravati bi bilo škodljivo zlasti za mladostni organizem, ki se šele razvija. Posebno nevarno vpliva — kakor sploh pri športu — prevelik napor na srce. Ako se obla iz gumija večkrat zelo razširi, izgubi prožnost; enako je s srcem. Ako mora telo večkrat izvrševati naporne vaje, tedaj mora srce večje množine krvi vedno hitreje dovajati naporno delujočim mišicam, da morejo vztrajati, zato pa tudi žila vedno močnejše bije, srce pa čedalje nemirneje utriplje. Posledica? ... Prožnost srca se poizgubi, polagoma nastopi srčna slabost. Ker je mišičje z živci v zvezi s hrbtenjačo in z možgani, je umevno, da prevelik napor provzroča slabost, nemirno spanje in nervoznost.

Dalje zatrjujejo zdravniki, da je tudi

enostransko povečanje mišic, kar je pri športnih igrah neizogibno, kolikortoliko škodljivo. Dolgo, naporno delo, pri katerem močno sodeluje mišičje, izvabi velik del krvi v mišičje ter pusti tukaj glavno zalogo redilnih snovi, ki bi bile bolj potrebne možganom. Ako tu nedostaja prave hranitve, tedaj se pri mladini kmalu opazi zmanjšana delomožnost.

Namen šole je, da vzgaja telesno in duševno čile ter zdrave otroke, ne pa atletov. Izkušnja potrjuje in naše učiteljsivo na srednjih šolah se pritožuje, da so oni dijaki, ki jih je neprestano videti pri nogometnih vajah, v šoli med najslabšimi, da izgube vso vnemo in zanimanje za šolo, da so zapravili skrb za duševno izobrazbo.

Menimo torej, da je resnična trditev (vsaj z ozirom na nekatere šole in na posamezne dijake): V kolikor se je nekoč telesna vzgoja preveč zanemarjala, v toliko se sedaj pretirava.

Vladna cenzura kinopredstav. Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo zelo primerno in potrebno naredbo, ki bo zelo omejila nerodnosti in pohujšanja po kinoglediščih. Povsod, kjer so vpeljali kinopredstave, so se čule tožbe o demoralizaciji občinstva, zlasti pa mladine. Naredba je začuda ostra in je upati, da se bo mnogo zla preprečilo, če bodo oblastva vestno in strogo izvrševala ministrske predpise. Žal, da imamo v Avstriji mnogo predpisov, ki so le na papirju, ker jih nadzorovalni organi premalo strogo izvajajo, ali pa se policijska oblast iz raznih ozirov in vzrokov dá omehčati, oziroma zatisne eno oko, če ne obeh. Bati se je, da bi se enako i tu ne dogajalo.

Nas osobito veseli določba v ministri naredbi, ki se glasi: »Otroci in mladostne osebe pred 16. letom smejo samo k takim predstavam, ki so bile za mladino odobrene.«

Na Kranjskem je deželni šolski svet že itak bil sploh prepovedal šolskim otrokom kinopredstave. V Ljubljani so

mladinske predstave ob četrtnih popoldne, drugače je pa otrokom bilo zabranjeno hoditi v taka gledišča. — Zdaj bo ta dvojna prepoved že bolj veljavna, zlasti ker se je ministrska postava razglasila potom časopisja ter bodo starši o njej splošno poučeni. — Nekaj bi pa

še želeli, kar pri šolskih odredbah sploh pogrešamo: Skoraj nikjer namreč ni pristavljeno, kako naj se tozadevni pogreški kaznujejo. — Postava veliko več velja, če je zraven omenjena in določena tudi kazen!

Raznoterosti

Potovanje slovenskih učiteljev na jug. Ker je pred dvema letoma od Slovenske šolske Matice nameravano potovanje na jug zaradi grozeče kolere moralo izostati, namerava imenovano društvo prirediti to potovanje v letošnjih počitnicah, in sicer v času od 24. avgusta do 8. septembra. Program potovanja je isti, kakor je bil svoječasno razglašen, namreč: Trst, Pulj, Mali Lošinj, Zader, Šibenik, Spljet, Hvar (Lesina), Vis, Komisa, Gruž, Dubrovnik, Kotor, Novigrad, Mostar, Sarajevo, Jajce, Banjaluka, Zagreb. Stroški za osebo bodo približno 200 K (vožnja, hrana in prenočišče). Potovanje se vrši le, če se oglasi najmanj 30 udeležencev, ki vpošljejo Slovenski šolski Matici na račun do konca majnika 1913 po 100 K, ostalo pa v mesečnih obrokih. Kdor se oglasi, dobi vplačani denar le tedaj nazaj, če bi se potovanje sploh ne moglo izvršiti. — Slov. šolska Matica.

Osemrazredna slovenska dekliška šola v Celju bo dobila novo, dvonadstropno poslopje; z zidanjem bodo pričeli to pomlad.

Obeta se nam sanacija deželnih financ in ž njo tudi regulacija, kakršno so nam že pred leti obljubljali zastopniki in voditelji kranjske dežele. Čujemo, da bo dobila naša dežela od osrednje vlade okrog 2.200.000 K! Ako bo deželni odbor ravnal velikodušno in uvrstil učitelstvo v zadnje štiri činovne razrede državnih uradnikov, bi se potrebovalo okroglo 1 milijon prispevka. To je sicer precejšnja vsota, toda če bo država primaknila z izrecnim namenom, da se pomaga učiteljstvu, in če se pomisli, da radi tega deželni doklad ne bo treba zvišati, bodo poslanci tako regulacijo

lahko povsod zagovarjali. Izjema bi utegnila biti tam, koder so liberalni učitelji, ki jih ljudstvo ne mara.

Nerazvezljivost zakona. Je nekaj z učitelji omoženih učiteljic, ki bi rade postale članice Slomškove zveze, toda to ne gre toliko časa, dokler je mož v liberalnih društvih in naročnik liberalnih listov. Smatramo, da je zakon tudi v tem oziru neločljiv! Kjer je žena, tam bodi tudi mož!

Možak je imel prav. Nedavno je umrl v Premu Blaž Dekleva, ki je bil 27 let predsednik kr. šolskega sveta. Imel je navado reči: »Če župnik in učitelj v fari ne bosta edina, potem pa kar vse pustimo in pojdimo.« Podlaga za to neobhodno potrebno edinost je pa žal že kar vnaprej izpodmaknjena, ako je učitelj naročnik in propagator liberalnega, torej proticerkvenega časopisja. Kako lepo pa se razvija delo za krščansko življenje in za zdravi napredek v župniji, kjer se za dobrobit poštenega slovenskega ljudstva poleg duhovnika trudi in prizadeva učitelj, ki je iskren član krščanske učiteljske organizacije! Je pač umevno, da si dobri farani povsod želijo na izpraznjeno učiteljsko mesto čvrstejšega »Slomškarja«, vneto članico »naše« zveze.

Usodna zamenjava. Ni izključeno, da se je že res pripetilo, kar je znani Pepe zapisal o nekem liberalnem učitelju, ki se je po neprevidnosti hudo opekel. Spisal je za »Dan« gromovito pritožbo zoper deželni odbor, ki ga dolži zatiranja svobodomiselnega učiteljstva itd.; hkrati je pa sestavil tudi hinavsko prošnjo na deželni odbor kranjski, kjer moleduje in ponižno prosi, naj se mu podeli draginjska podpora, češ, da se ne vmešava v politiko, da odobruje vsestransko in bla-

gonosno delovanje S. L. S. itd. Imel je pa smolo, da je ovitka zamenjal ter poslal ponižno prošnjo »Danu«, pritožbo pa deželnemu odboru . . . Kaj so rekli tam in tam, nam ni znano.

Sadjarski tečaj na Grmu priredi ravnateljstvo kmetijske šole v ponedeljek in torek, 24. in 25. februarja t. l. Namen tečaja je povzdiga domačega sadjarstva. Na sporedu so naslednja predavanja: V ponedeljek, dne 24. februarja. Od 2. do 4. ure popoldne: Razčrtavanje sadnih nasadov. Naprava drevesnih jam. Obrezovanje dreves pred saditvijo. Pravilna saditev dreves. Od 4. do 5. ure popoldne: Praktične vaje v šolskem sadovnjaku. V torek, dne 25. februarja. Od 8. do 10. ure dopoldne: Oskrbovanje mladega in starejšega drevja. Obrezovanje. Pomlajevanje in precepljanje. Od 10. do 12. ure: Praktične vaje v sadovnjaku. Od 2. do 4. ure popoldne: Najvažnejše o gojitvi in oskrbovanju prtiličnega drevja. Od 4. do 5. ure popoldne: Praktične vaje v šolskih nasadih. — Tečaj je namenjen gospodarjem in kmetiskim mladeničem.

Živnorejski in mlekarški tečaj priredi ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu v sredo in četrtek, dne 26. in 27. februarja t. l. Namen tečaja je zboljšanje kravje reje v zvezi z mlekarstvom. Na sporedu so naslednja predavanja: V sredo, dne 26. februarja. Od 2. do 4. ure popoldne: Vrednost kravje reje. Odbiranje molznih krav. Strežba molznim kravam. Molža. Stroški kravje reje. V četrtek, dne 28. februarja. Od 9. do 11. ure dopoldne: Prodaja mleka. Ravnanje z mlekom. Lastnosti mleka. Napake in pomanjkljivosti mleka. Mlečna posoda. Popoldne od 2.—4. ure: Prodaja smetane in presnega masla. Oddajanje in razpošiljanje presnega masla. Gospodarski pomen mlekarških zadrug. Pouk se pojasnjuje s praktičnim razkazovanjem. Tečaj je namenjen našim gospodarjem in gospodinjam.

Zveza katoliških učiteljev v Nemčiji je zborovala lani v Erfurtu. Ta cvetoča organizacija, ki je imela zdaj že 15. glavni zbor, združuje že 21.398 članov (lani 18.662). Prvi je pozdravil udeležence ondotni škof, potem vladni predsednik in

nadžupan mesta Erfurt; nato je imel zanimivo predavanje znani prof. Spahn (Straßburg) o »Konfesionalni šoli in o nacionalni vzgoji«. Prevažnemu vprašanju, ali ima Cerkev pravo do šole in ali je v interesu države, da se to pravo Cerкви ohrani, je pritrdil z odločnim »da«. Na vrsti so bili še drugi velezanimivi referati, ki naj bi se jih lotili tudi naši Slomškarji, n. pr.: »Socialno stališče ljudskega učitelja v sedanosti«; »Cerkevna glasba in učiteljstvo« i. dr.

Razstavo vajenških del nameravajo prirediti v Ljubljani, in sicer početkom meseca maja. Že zadnja razstava l. 1904. je dobro uspela, ker se je preosnovala obrtno-nadaljevalna šola po strokah in se je vpeljal dnevni pouk.

Društvo katoliških nemških učiteljev je imelo občni zbor ob istem času (binkoštni teden) v Pymontu. Tudi ta organizacija se je naglo razvila v mogočno armado, ki šteje točasno 14.725 članic. Med referati, ki pričajo o temeljitem študiju in o resnem stremljenju po pravem napredku na šolskem polju, omenjamo sledeče: »Vprašanje rokotvorne (delovne) šole«; »Moderne naloge mladinske vzgoje«; »Vzgoja za socialno-karitativno delo na višjih dekliških šolah«; »Vprašanje rokodelk«; »Metodika v pevskem pouku«; »Samodelavnost otrok pri vzgoji in pouku«; »Skrb za mladino in vzgoja značaja«. (Ali bi se dobilo tudi med našimi članicami razboritih glav, ki bi obdelale ta in druga podobna vprašanja?) — Iz referata »Vzgoja značaja in skrb za mladino« povzamemo sledeče misli: »Ko likamo mladino, skrbimo najprej, da vzgajamo značaje. Zunanja sredstva kot telovadba, šport in gospodarska opravila, zabavni in izobraževalni tečaji ter druge take reči ne zadoščajo. Najvažnejša stvar za vzgojo značaja je negovanje prave verstvenosti. Kdor mladino vzgaja, mora biti sam globoko verstven človek, ako hoče imeti nanjo pravo moč in trajen vpliv. Posebnega priporočila je vredno sodelovanje pri Marijinih družbah.«

Preosnova realk v Galiciji. Gališke realke bodo imele odslej po osem razredov. Poleg dosedanjih predmetov bodo

poučevali tudi propedeutiko; med neobvezne predmete pa je uvrščena tudi latinščina, da bodo maturanti mogli biti sprejeti tudi na vseučilišče kot redni slušatelji.

Bulgarsko šolstvo. Poleg ljudskih šol (4700) imajo na Bulgarskem takozvane progimnazije, to so šole, ki pripravljajo na gimnazijske študije. Učitelji za progimnazije se izobrazujejo na višjih pedagoških tečajih, v katere sprejemajo gimnazijske absolvente; ti tečaji trajajo dve leti. — Gimnazije bulgarske imajo samo pet razredov; klasične gimnazije so one, ki se na njih poučujejo tudi klasični (latinski in grški) jeziki; realne gimnazije nimajo teža pouka. — Vseučilišče v Sofiji ima tri fakultete. Leta 1910. je bilo 1700 slušateljev in 559 slušateljic.

Kongres za mladinsko slovstvo bo meseca maja na Dunaju; s kongresom bo združena tudi razstava mladinskih spisov.

Tečaj za pedagogiko bo o velikonočnih počitnicah v Berlinu. Prireditelji so: Društvo za krščansko vzgojno znanost, Zveza katol. učiteljev v Nemčiji in Društvo katoliških nemških učiteljic. Kot govorniki so priglašeni: dr. Rudolf Hornich, ravnatelj dunajskega pedagogija; Martin Spahn, vseučiliški prof. v Straßburgu; P. Erik Wasmann S. J. iz Valkenburga na Holandskem; dr. Marija Speyer iz Luksemburga i. dr.

Druga preizkušnja učiteljskih kandidatov. Na Pruskem stopi z aprilom 1913 v veljavo nov red za usposobljenostne izkušnje. Novost je v tem, da se bo izvršila ustmena preizkušnja v razredu tiste šole, kjer je kandidat najdalj poučeval. Pred ustmenim izpitom mora kandidat napraviti domačo pismeno nalogo o snovi iz lastnega učnega ali vzgojnega delovanja v preteklem letu. Predmet se poprej naznani nadzorniku, da ga odo-

bri. Ustmeni izpit ima namen, da pokaže kandidat svoje znanje v teoriji in zmožnost v nastopu. Praktični del izkušnje seveda največ odvaža. Nastop je zapovedan v treh predmetih tistega razreda, ki je v njem kandidat največ poučeval. Predmete določi komisija z ozirom na prejšnje inšpekcije in na pismeno nalogo. Znanstvena ustna preizkušnja, ki sledi praktičnemu nastopu, vpoštevata zgolj pedagoško - metodična vprašanja. Preizkušnja se more samo enkrat ponavljati. Če pismeni izdelek ni po volji, se kandidat ne pripusti k nadaljnjemu izpitu. — V izpraševalni komisiji je poleg vladnega predsednika (šolskega svetnika) še okrožni nadzornik in en učitelj dotičnega okrožja. Pristojbina za dopust k preizkušnji znaša 20 mark.

Dobrotnik učiteljstva. Meseca novembra (1912) je umrl v Sarajevu srbski milijonar Vaso Kraljević, ki je v svoji oporoki volil 100.000 K srbskemu učiteljstvu v Bosni in Hercegovini.

Prisotnost duha. Dostikrat se učitelj ali katehet najbolje izreže iz kake zadrege, če ima takozvano prisotnost duha. Ako mu je stavljeno n. pr. neljubo vprašanje, ki ga utegne spraviti v zadrego, ali če vidi, da ima vprašanje samo namen dražiti ali nagajati, tedaj mu bo krepka udrihnica kaj na hvalo prišla. Nedavno je hotel neki navihanec, učenec obrtno - nadaljevalne šole v Ljubljani, malo podražiti svojega kateheta, češ, se bo hudo razjezil in napravil kako pridigo, ter ga je vprašal: »Gospod! Ali protestanti res denar dajejo, če kdo k njim prestopi?« Katehet pa, ki je dobro razumel namero poredneža, ga kratkotalo zavrne, rekoč: »Teža ne vem; pač pa vem, če bi mi denar dajali, bi ti niti vinarja ne dobil.« Učenec je šel v klop kot polit psiček.

Slovstvo in glasba

Katoliški verouk za realko, učiteljišče in deklški licej. Prva knjiga: Verske resnice. (Dogmatika.) Po I. in II. gimnazijski knjigi priredil dr. Ivan Svetina, profesor in katehet na c. kr. I. državni

gimnaziji v Ljubljani. Cena vez. knjigi 2 K 80 h. V Ljubljani, 1913. V založbi »Katoliške Bukvarne«. — Potrebno je, da se tudi na učiteljišču in deklškem liceju uvede za verouk knjiga v znan-

stveni obliki, kakršna je za to stopnjo primerna. Ko človek začne samostojno misliti, mu je gotovo na korist, ako se mu z umskimi in zgodovinskimi razlogi pojasnijo in utemeljijo tudi verske resnice. Ta namen ima zgoraj označena, po vsebini lepo urejena, jasna in temeljita, jezikovno čista, tehnično lično opremljena knjiga g. kanonika dr. Ivana Svetina. Dasi je polovico krajša nego so veroučne knjige za višjo gimnazijo, po katerih je prirejena, vendar se nahaja v njej vse, kar je treba vsakemu izobražencu o verskih resnicah vedeti. Dokako o bivanju božjem, o neumrljivosti človeške duše, o zgodovinski verodostojnosti štirih evangelijev, o božanstvu Jezusa Kristusa, nauk o presv. Trojici itd. podaja v popolnoma znanstveni, vendar pa toliko olajšani obliki, da bo izobražencem vse to lahko umljivo tudi brez šolske razlage. Zato naj bi posegli po knjigi tudi učiteljice in učitelji, ki bi se radi ali vsled poklica ali vsled potrebe poučili o zgorajšnjih vprašanjih; enako naj bi si oskrbele to dogmatiko one bivše gojenke nekdanje višje dekliške šole, ki jim je bila učna knjiga samo katekizem. Korist domačega čitanja in samostojnega premišljevanja dokazov, ki so v knjigi, bi utegnili biti celo večja od koristi šolskega pouka, ker pri tem nikogar ne bo vznemirjala misel, da se je treba tega na pamet učiti, ampak bo vsakemu čitatelju le skrb, da si utrdi svoje versko prepričanje ter uteši hrepenenje uma in srca po temeljitem spoznanju tega, kar je in ostane najvažnejše za vsakega človeka.

»Slovenski Sadjar«. List za pospeševanje sadjarstva. Izhaja 25. vsakega meseca. Urednik M. Humek, deželni sadjarski učitelj v Ljubljani. Kaj naj rečemo o tem novem podjetju? Samo toliko, da bi ne smelo biti učitelja na Slovenskem, ki bi ne prebiral »Slovenskega Sadjarja«! List je že v prvi številki objavil toliko koristne snovi, in je tako spretno zasnovan, da smo se ga v resnici razveselili. Š.

Dr. Karl Tumlriz, *Deutsches Sprachbuch für nichtdeutsche Volksschulen*. III. Teil. Wien, 1912. Verlag von F.

Tempsky. Svoječasno smo že v našem listu omenili I. in II. del označene učne knjige, ki naj bi nadomestila Schreiner-Bezjakove Nemške vadnice. Sedaj je izšel III. in zadnji del, ki je namenjen gornji stopnji večrazrednih ljudskih šol. Na podlagi primernih berilnih sestavkov seznanja knjiga učence z nekaterimi pravopisnimi pravili, s spreganjem glagolov, z glavnimi in odvisnimi stavki in z izpeljavo samostalnikov, pridevnikov in glagolov. Druga polovica knjige pa obsega cikel berilnih spisov, ki spremljajo pridnega dečka od konca šolskega leta, ko izstopi iz šole, pa do božiča, ko mu trgovec, pri katerem se uči trgovanja, prvič dovoli iti zopet domov k staršem. Končno je še odlomek iz Schillerjevega »Viljem Tella«. Na štiri in petrazrednicah s šestletnim šolskim obiskom pač ne bo mogoče obdelati tudi III. dela Tumlrizeve knjige, z uspehom pa jo bodo lahko rabili v gorenjih razredih osemrazrednic z osemletno šolsko obveznostjo. Kljub temu pa bi bilo želeli, da bi se Tumlrizeve učne knjige čimpreje uvedle v naše šole ter izpodrinile Schreiner-Bezjakove Vadnice, s katerimi se dosežajo le prav malenkostni učni uspehi. Za šole, na katerih se nemščina uči kot neobligatni predmet, je deželni šolski svet že ukazal, da se mora poučevati na podlagi teh knjig. Naj bi enak ukaz — ali vsaj priporočilo — izdal tudi za šole, na katerih se nemščina poučuje kot obvezni predmet. xy.

Fritz Stengel, *Lehrstoffverteilung für das Freihandzeichnen an Volks- und Bürgerschulen nach den neuen Lehrplänen*. Wien, 1913. Verlag von A. Pichlers Witwe & Sohn. Na podlagi novih navodil za risanje si mora vsaka šola sestaviti podroben učni načrt. Ta knjiga podaje take vzorce za eno- do petrazredne ljudske pa tudi za meščanske šole. Posebno vrednost daje knjigi 50 tabel s 364 risarijami učencev, ki bodo zlasti onemu učiteljstvu, ki se za časa svojih študij ni moglo seznaniti z novejšimi strujami risarskega pouka, gotovo prav dobro služile. Knjigo vsem učiteljskim knjižnicam prav toplo priporočamo.

Razpis učiteljskih služb

Okraj Postojna: Učno mesto za učiteljice na dvorazredni ljudski šoli v Podkraju. Prošnje do 7. marca. — Učno mesto za učitelje na enorazrednici v Palčju. Rok 20. februarij.

Naznanilo uprave.

Vse gg. in gdčne, ki so prejeli 1. in 2. številko na ogled, opozarjamo, da bomo 3. in nadaljnje številke poslali samo naročnikom. Odjemalce, ki jim teče že **tretje neplačano leto**, bomo opozorili prilično z novo položnico; ako se ne odzovejo, bomo terjali in list ustavili.

„Društvo Slovenskih Katehetov“

radostno pozdravlja v vrsti svojih dobrotnikov in izrednih pospeševalcev **18. ustanovnika**. Kakor je že bilo naznanjeno v »Slovincu«, je pristopil kot ustanovnik in poslal ustanovnino K 50, duhovni svetnik Andrej Ramoveš, nadžupnik v Dobropoljah. Pristop ta nas tembolj veseli, ker naš novi ustanovnik po lastni izjavi že 42. leto nepretrgano in še vedno z veseljem poučuje krščanski nauk v šoli. Naj v bodrilo vsem gg. mladim veroučiteljem objavimo še dostavek g. ustanovnika: »Naj društvo raste, naj cvete in vrlo napreduje v prid in korist naše dobre in verne slovenske mladine! Bog živi ustanovitelje in sotrudnike Društva Slov. Katehetov! Bog z Vami!«

[Handwritten signature]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950